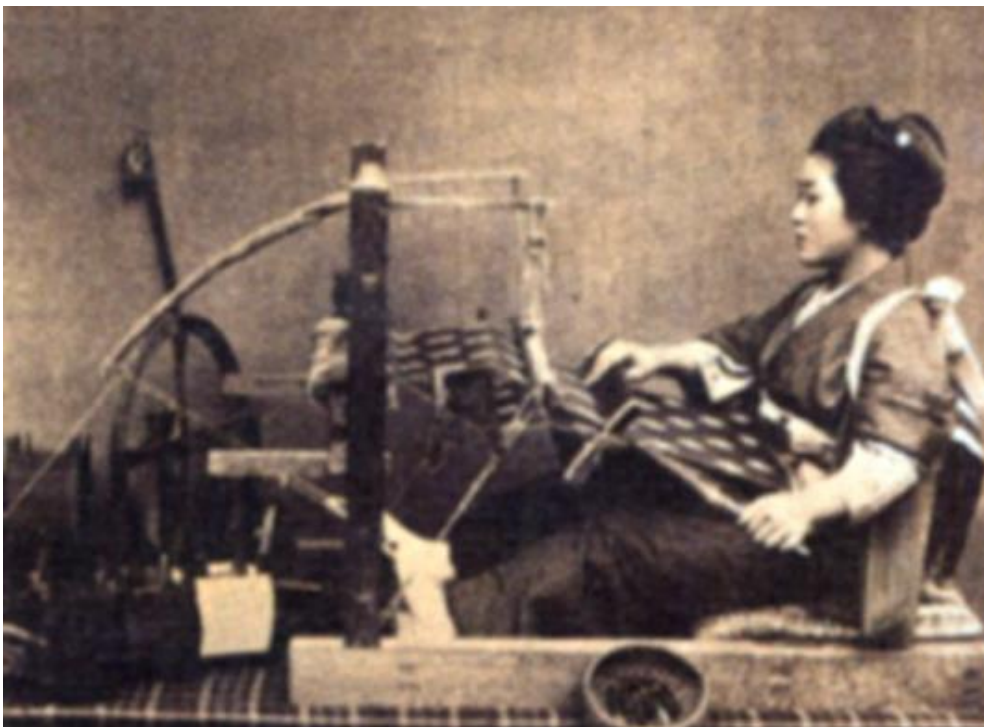

ผ้ามัดหมี่ ประเทศญี่ปุ่น

กาซึอริ (Gasuri) หรือคาซึอริ เป็นภาษาญี่ปุ่น หมายถึงการมัดย้อมเส้นใยให้เป็นรูปก่อนการทอซึ่งเป็นความหมายเดียวกันกับ “มัดหมี่” ที่รู้จักกันโดยทั่วไปในประเทศไทย กาซึอริจึงเป็นชื่อเรียกผ้ามัดหมี่ของประเทศญี่ปุ่น การทอผ้ามัดหมี่ของญี่ปุ่นมีทั้งแบบมัดหมี่เส้นพุ่งเรียกว่า โยโกะ กาซึอริ (Yoko Gasuri) มัดหมี่เส้นยืนเรียกว่า ตาเตะ กาซึอริ (Tate Gasuri) และมัดหมี่สองทาง (Double Ikat) เรียกว่า ตาเตะ-โยโกะ กาซึอริ (Tate-Yoko Gasuri) เทคนิคการมัดหมี่เกิดขึ้นครั้งแรกในประเทศญี่ปุ่นราวสมัยศตวรรษที่ 12 - 13 ในช่วงสมัยอาณาจักรริวกิว (Ryukyu) ปัจจุบันคือที่ตั้งเมืองโอกินาวา (Okinawa) ซึ่งเทคนิคมัดหมี่เป็นวิธีการทอผ้าทางตอนใต้ของประเทศได้แพร่ขยายความนิยมไปสู่เมืองทางตอนเหนือ เช่น นารา เกาะฮอนชู และเกาะคิวชู

ผ้ากาซึอริ หรือผ้ามัดหมี่ของญี่ปุ่นมีทั้งฝ้าย และไหมทอด้วยกี่ทอผ้าขนาดเล็กแบบกึ่งกึ่งเกว ผ้ากาซึอริมีวิธีการมัดลายหมี่ที่หลากหลายวิธี เช่น การมัดปมด้วยมือ การกั้นสีด้วยการทอหนีบ การกั้นสีด้วยการหนีบของไม้แผ่นกระดาน การถักเส้นด้ายทอก่อนนำไปย้อม การจุ่มเส้นด้ายทอให้สีซึม การเจาะหรือแต้มีสี การเขียนสีลงบนลวดลายบนเส้นยืนบนกึ่งทอผ้า เป็นต้น ลักษณะลวดลายที่นิยม เช่น ลายจุดขนาดเล็ก ลายกากบาท ลายเรขาคณิต ลายพันธุ์พฤกษาต่างๆ ส่วนโครงสร้างโทนสีบนพื้นผ้า เช่น โทนสีขาวบนพื้นสีน้ำเงินคราม โทนสีน้ำเงินครามบนพื้นสีขาว โทนสีขาวบนพื้นสีน้ำตาล หรือการมัดย้อมหลากสีสัน เป็นต้น

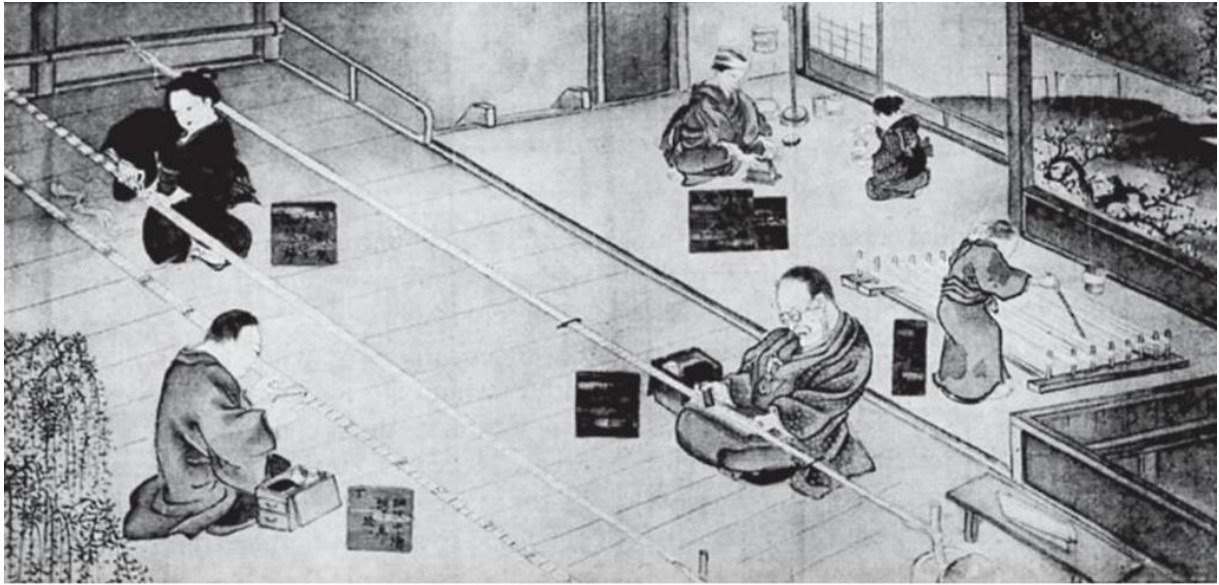
สตรีญี่ปุ่นในช่วงยุคเมจิ ทอผ้าด้วยกี่ขนาดเล็กแบบกึ่งกึ่งเกว

ภาพพิมพ์ของ Katsuhira Tokushi ในช่วงคริสต์ทศวรรษ 1940 แสดงการแต่งกายด้วยผ้ากาซึอริใน
ชีวิตประจำวัน ของชาวญี่ปุ่น

การมัดลายหมี่ผ้ากาซึอริมีหลากหลายวิธี เช่น การมัดปมด้วยมือ การถักเส้นด้ายทอก่อนนำไปย้อม
การจุ่มเส้นด้ายทอให้สีซึม การเจาะหรือแต้มสี การเขียนสีลงบนลวดลายบนเส้นยืนบนที่ทอผ้า เป็นต้น

การมัดปมด้วยมือ (Hand bound or tied) เรียกในภาษาญี่ปุ่นว่า **“Tegukuri-gasuri”** (เตะดุกุริ-กาซึอริ)
ที่มาภาพ: Keiko Kobayashi, 2000.

การทอผ้าของชาวญี่ปุ่น ด้วยเครื่องทอผ้าแบบกึ่งก๊อว (Backstrap frame loom)
ที่มาภาพ: Keiko Kobayashi, 2000.

ภาพวาดแสดงการทำผ้ากาซึอริ

ชุดกิโมโนผ้ากาซึอริ

ในการทอผ้ากาซึอริตามแบบฉบับของคนญี่ปุ่นจะต้องมีการคำนวณขนาดของผืนผ้าทั้งความกว้างและความยาวให้พอดีกับความต้องการนำไปใช้ เช่น ผ้ากาซึอริที่นิยมใช้ตัดเย็บเป็นเสื้อกิโมโนตามแบบฉบับเอกลักษณ์ของสตรีชาวญี่ปุ่นต้องมีความยาวประมาณ 350 นิ้ว และมีความกว้างประมาณ 13 นิ้ว เพื่อให้ความยาวเพียงพอที่จะนำไปตัดเย็บเป็นเสื้อกิโมโนได้ 1 ตัว เป็นต้น

การแต่งกายในชุดกิโมโนที่ตัดเย็บด้วยผ้ากาซึอริ ของสตรีชาวญี่ปุ่น

ในศตวรรษที่ 18 ถือว่าเป็นยุคทองของผ้ามัดหมี่กาซ็อริ จากสิ่งทอในครัวเรือนที่ทุกบ้านทำขึ้นใช้เองเริ่มมีการทำไรฝ้าย สร้างโรงย้อม และโรงทอผ้ากาซ็อริเพื่อการจัดจำหน่ายค้าขายออกไปทั่วทั้งประเทศญี่ปุ่นจนกระทั่งประเทศญี่ปุ่นประกาศเข้าร่วมสงครามโลกครั้งที่ 2 ทำให้การเกษตรกรรมและหัตถกรรมซบเซาลงส่งผลทำให้ปัจจุบันนี้ไม่มีการทอผ้าในแหล่งเดิมแล้ว เหลือเพียงช่างทอในพื้นที่ไม่กี่คนกับช่างฝีมือร่วมสมัยที่ร่วมกันอนุรักษ์และทอผ้ากาซ็อริแบบวิธีการดั้งเดิมทำให้ผ้ากาซ็อริเป็นสินค้าหายากทรงคุณค่า และราคาแพงชนิดหนึ่งในหัตถกรรมของญี่ปุ่นในปัจจุบัน

ชุกิโมโน ตัดเย็บจากผ้ากาซ็อริ

Shirayuki